

„ქართული ენის ისტორია ჩვენი ანსაზოჯის ისტორია“ ...

საქართველოს ენის ისტორია... ქართული ენის ისტორია... ქართული ენის ისტორია...

როგორ შეფასებულია კონკურსი „დედაენა“... როგორ შეფასებულია კონკურსი „დედაენა“...

თამარ ჩიხლაძე—კლასიკური გიმნაზიის X კლასის მოსწავლე... თამარ ჩიხლაძე—კლასიკური გიმნაზიის X კლასის მოსწავლე...

საქართველოს ურთიერთობის გაფართოებამ... საქართველოს ურთიერთობის გაფართოებამ...

სულხან ონიანი—ი. ოცხელის სახელობის გიმნაზიის X კლასის მოსწავლე... სულხან ონიანი—ი. ოცხელის სახელობის გიმნაზიის X კლასის მოსწავლე...

ნინო გეგუაძე—კლასიკური გიმნაზიის X კლასის მოსწავლე... ნინო გეგუაძე—კლასიკური გიმნაზიის X კლასის მოსწავლე...

სწი მონაწილეობას, მით უფრო მეტი მზრუნველი... სწი მონაწილეობას, მით უფრო მეტი მზრუნველი...

ნინო გეგუაძე—კონკურსის სახელმწიფო უნივერსიტეტის... ნინო გეგუაძე—კონკურსის სახელმწიფო უნივერსიტეტის...

მიხეილ უგულავა—ი. ოცხელის სახელობის გიმნაზიის X კლ. მოსწავლე... მიხეილ უგულავა—ი. ოცხელის სახელობის გიმნაზიის X კლ. მოსწავლე...

თამარ ჩიხლაძე—კონკურსის ქართული ენის... თამარ ჩიხლაძე—კონკურსის ქართული ენის...

თუმცა მაინც მინდა, შევნიშო: კონკურსის ყველა... თუმცა მაინც მინდა, შევნიშო: კონკურსის ყველა...

ნინო გეგუაძე—კონკურსის სახელმწიფო უნივერსიტეტის... ნინო გეგუაძე—კონკურსის სახელმწიფო უნივერსიტეტის...

თამარ ჩიხლაძე—კონკურსის ობიექტურად ჩატარება... თამარ ჩიხლაძე—კონკურსის ობიექტურად ჩატარება...

ნინო გეგუაძე—ყველაფერს აქვს დადებითი და უარყოფითი... ნინო გეგუაძე—ყველაფერს აქვს დადებითი და უარყოფითი...

მიხეილ უგულავა—კონკურსის თუკი რაიმე ხარვეზი... მიხეილ უგულავა—კონკურსის თუკი რაიმე ხარვეზი...

თამარ ჩიხლაძე—იმ მცირე რაოდენობის შვილი ვარ... თამარ ჩიხლაძე—იმ მცირე რაოდენობის შვილი ვარ...

ენის დღე დაწესა. ამ ტრადიციებზე აღზრდილი ყველა... ენის დღე დაწესა. ამ ტრადიციებზე აღზრდილი ყველა...

სულხან ონიანი—14 აპრილი, მართლაც, უმნიშვნელოვანესი... სულხან ონიანი—14 აპრილი, მართლაც, უმნიშვნელოვანესი...

ნინო გეგუაძე—მე მწამს, რომ მიუხედავად დღევანდელი... ნინო გეგუაძე—მე მწამს, რომ მიუხედავად დღევანდელი...

თამარ ჩიხლაძე—14 აპრილი ჩემთვის არის ქართველი... თამარ ჩიხლაძე—14 აპრილი ჩემთვის არის ქართველი...

ნინო გეგუაძე—ეს დღე განსაკუთრებულია. ქართული ენის... ნინო გეგუაძე—ეს დღე განსაკუთრებულია. ქართული ენის...

ესაუბრა მითიკან ჯარაჯიძე

შეხვედრები და ჩვენ

ზენაიანი ვარ, რომ მომეცა შენამდგომლობა... ზენაიანი ვარ, რომ მომეცა შენამდგომლობა...

„14 აპრილი თქვენი სიამაყე“

მე ძალიან მომწონს თქვენი ენა. მას განსაკუთრებით სწამს... მე ძალიან მომწონს თქვენი ენა. მას განსაკუთრებით სწამს...

ჩემი დაახლოება ქართულ ენასთან მსახურების სურვილმა... ჩემი დაახლოება ქართულ ენასთან მსახურების სურვილმა...

ზე დაწერილი ჩემი სახელმძღვანელოები: „ქართული ენის... ზე დაწერილი ჩემი სახელმძღვანელოები: „ქართული ენის...

ლუიჯი მანოიანი

ჩვენ, ენა და კუჩა

„რაც კი არ არბებს ქვეყანას“...

ჩვენი გაზეთის წინა ნომერში საუბარი გვქონდა იმ ენობრივ დარღვევებზე, რომელიც სასურსათო მალაზიების დახლებსა და ვიტრინებში ვაწყდებით...

საუბედურად ასე ვუწოდებთ კიდევ) სავაჭრო ეტიკეტებზე გაცემებული წარწერები: „კასრული“, „ბანკა“, „კრუშკა“...

„(плита)—ქურა (ასევე ელემტროქურა); „კერასინკა“ (керосинка) —ნავთქურა... შეცდომების ჩამოთვლა და მაგალითების მოყვანა უსასრულოდ შეიძლება—სრულად ვერ ამოვწურავთ...“

როი; „პროვოდი“ (провод) —საფენი; „იპიტელნიკი“ (кипятильник) —საფლადარი; „ჩოტი“ (щетка) —ვაგრისი; „დუში“ (душ) —საბანო...“

სიტყვები პროფილში ანუ ენის მარბაღობები

სპეციალურად გაზოთ „ქართლისთვის“

საიდან მოვიდა და რას ნიშნავს ხეფჯასმა

ამ ბოლო დროს ქართულ პრესაში გაჩნდა ერთი დღემდე უცნობი კომპოზიტი, რომელსაც ყოველად უადგილოდ წამდაწუმებენ იყენებენ პრესის მუშაკნი...“

კურთხეებს, სნეულთ, ბრმათ, ყრუთ კი განკურნავს; „და შეიტყობდა (იესუ) მათ (ყრბებს), დაასხმიდა ჯელთა მათ ზედა და აკურთხედა მათ“ /ვარიანტი: „და შეიტყებდა ივინი, და დასდგა ჯელი მათ ზედა და აკურთხნა ივინი“...“

თდასხმულსა და ჯელთდამსხმელსა“ /იქვე, გვ 128-129/. ახალ სალიტერატურო ქართულში ეს კომპოზიტი კანონზომიერი ფონეტიკური პროცესების შედეგად გამარტივდა: ორი პომორგანული ბგერის „თდ“ თანხვედრისას თ დაიკარგა და დამკვიდრდა: „ხელდასხმა“ —ძვ. კურთხევა /საეკლესიო თანამდებობაზე/ VIII ს. დამდევამდე ქართული ეკლესიის საჭეობსაგან გამომდინარე ხელდასხმისთვის ანტიოქიაში მიდიოდა იქაურ პატრიარქთან“ /ივ. ჯავახი/ „ხელდასხმული“ —ძვ. ნაკურთხი (საეკლესიო თანამდებობაზე) /ივ. ჯავახი/ „ოპორინი“ —ძვ. სის თანხმად ქართველთა... არქიპისკოპოსად იქმნა ხელდასხმული“ /ივ. ჯავახი/ ქველ/.

ფიქსსნაყო

დიდი ილია ბრძანებდა: „მოგი კაცი იმისთანაა, რომ არ ვიცით, რომელი მხრიდან დაუწყეთ ყურება, რადგანაც ყოველი მხრიდან დიდებული სანახაყია“...“

როგორც ცნობილია, ძველ ქართულში ერთზე ითქმობდა ჯელის დადება, მრავალზე —ჯელთ დასხმა: „ჯელი დაიდგა პირსა ჩემსა“ /იობ. 37-38/; „ჯელი დაინიჭებინა პირსა“ /იქვე, 21,5/; ამ შეიტყვებამ /ჯელის დადება, ჯელთ დასხმა/ ჯელთ შესხმა/ ადრევე გაიფართოვა მნიშვნელობა, — იგი მსხვერპლშეწირვის დროს იხმარებოდა. მოსეს სჯულის მიხედვით უნებლიე შეცდომა ოთხნაირი იყო: 1) უნებლიე ცოდვის ჩამდენ მდღელთმთავარს დედალი ხო უნდა დაეკლა; „დასდგე ჯელი მისი თავსა ზედა მის კბოვასა და დაკლას“... /ლევით. 4,4 /2/ თუ კრებული ანუ ერთი სტო-დავა, ისევე დედალი ხო იკლავდა: „დასდგე ჯელი მისხუცებულთა მათ ერისთავთა თავსა ზედა მის კბოვასა... და დაკლან იგი...“ /იქვე, 4,15/ 3) თუ მთავარი სტოდავა, მაშალი თიკანი /სვაცი/ უნდა დაეკლა... დასდგას ჯელი მისი თავსა ზედა მის ვაცისასა და დაკლან იგი...“ /იქვე, 4,24/ 4) უნებლიედ ცოდვის ჩამდენ ცალკეულ რიგით ადამიანს უნდა დაეკლა დედალი თიკანი; „დასვას ჯელი მისი თავსა ზედა... და დაკლან თიკანი იგი“ /იქვე, 4,29/.

თვის/ მას ფაშა შინა, და ეწინოდა ერისა მის“ /ლუკა 20,19/; „ხოლო მათ დაასხნენ ჯელი იესუს და შეიპყრეს იგი“ /ვარიანტი: „ხოლო მათ შეასხნეს ჯელი მათნი და შეიპყრეს იგი“...“ /მარკოზ 14,46/; „მამინ მთუ ჯდეს, დაასხნეს ჯელი მათნი იესუს ზედა და შეიპყრეს იგი“ /ვარიანტი: „მამინ მთუ ჯდეს შეასხნეს ჯელი იესუს და შეიპყრეს იგი“ /მათ 26, 58/.

რაკი ხელდასხმა მფარველობის მნიშვნელობით ჩანდა ნახმარი, „გონება გაუნათდა“: მფარველი ხომ თავის ხელქვეითს ზოგჯერ მოეფერება კიდევ, თავზე ხელსაც გადაუსვამს, ე.ი. „ხელდასხმა“—ში „ხ“ ზედმეტია, კორექტორული შეცდომაა. „ივრიკა“—ო, ხბოსავით შეიკუნტრუმა და, სადაც საჭირო იყო და არ იყო საჭირო, ყველაზე წერდა: ხელდასხმა, ხელდასხმული, ხელდამსხმელი. მას აპყვენ მისნაირი „მექართულენიც“... მინაწერი: უვიცობა-უპასუხის-მგებლობით „დალდასხმული“ ზემოთყვანილი ციტატები იმ სერიოზული გახეთქიდან ამოვიყრეთ, რომელთა წაკითხვასაც მე ვახერხებ. აქედან ისიც გასაგებია, თუ რა ხდება ტროლეიბუსის გაჩერებასთან საკითხავ გაზეთებში. გახეთქების, მათი რედაქტორებისა და ავტორების დასახელებას ამჯერად მოვერიდებ... ალექსი შინჭარაული ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, გეოლოგიის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის არნ. ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის დოქტორი, სპეციალური განყოფილების გამგე

ქართული ქართული... სპეციალურად გაზოთ „ქართლისთვის“

სწორი მითითება

გეტყუ და გედაბიბული

თანამედროვე ქართულში, განსაკუთრებით პრესის ენაში, გვხვდება ერთი შეხედვით ხინინამური სიტყვები: ზერელე/ზედაპირული და მათგან ნაწარმოები ზერელედ/ზედაპირულად. კართული ენის განმარტებით ლექსიკონში მითითებულია მათ შორის განსხვავება: ზედაპირული ფოკუსის იწვევს რაღაც რეალურ, კონკრეტულ საგანთან, რაღაცის ზედაპირთან მიმართების ასოციაციას: ნიადაგის ზედაპირული ფენები, ლითონის ზედაპირული წრობა...

ზერელე უფრო აბსტრაქტულ საგნებთან გვხვდება, გადატანითი მნიშვნელობით ზედაპირულის გამოყენება კი გაუმართლებელია (ქართული სიტყვის კულტურის საკითხები, IX).

არასწორია:

- ზედაპირული ცოდნა
ზედაპირული ვაგება
ზედაპირული ვაცნობა
ზედაპირული შთაბეჭდილება
ზედაპირული აზროვნება
ზედაპირული თვალსაზრისი
ზედაპირული შეფასება

სწორია:

- ზერელე ცოდნა
ზერელე ვაგება
ზერელე ვაცნობა
ზერელე შთაბეჭდილება
ზერელე აზროვნება
ზერელე თვალსაზრისი
ზერელე შეფასება

რუსულან ხალინაძე

რატომ ვამტკიცო ასე?

ლო, რე, მი...

ველასთვის ცნობილია სანოტო ნიშნები, რომელთა დახმარებითაც ვწერთ მელოდიას. როდის და რა პირობებში გაჩნდა ისინი?

ანტიკური ხანიდან არსებობდა მელოდიის პირობითი ჩაწერის საშუალებები. ბგერები, სიმალისდა შესაბამისად, აღინიშნებოდა ძველბერძნული ანბანის ასოებით, რომელთა გრძლივობაზე მიანიშნებდა შტრიხები მათ გვერდით. შუასაუკუნეებში იწერებოდა ეროვნული ტრადიციებისაგან განსხვავებული, გარკვეულ კანონებს დაქვემდებარებული საეკლესიო მუსიკა, რომელიც ევროპაში ელნისტური აღმოსავლეთიდან შემოვიდა, ამან განსაზღვრა მისი ჩაწერის ფორმა. მუსიკა ნეემების (ლათ. neuma-ნიშანი, ბერძ. pneuma სუნთქვა) საშუალებით იწერებოდა.

ნეემებით ნოტაცია მჭიდროდ იყო დაკავშირებული ქრისტიანულ საკულტო საგანობლებთან და მომდინარეობდა ძველბერძნული მახვილებიდან, რომელთა შორის მკვეთრი (/) მიანიშნებდა ტონის ამალელებაზე, ყრუ (\) -დადაბლებაზე, ხოლო მსუბუქი (-) ტონის ზემოთ და ქვემოთ მოძრაობაზე. ნეემები იწერებოდა სიტყვიერი ტექსტის ქვეშ. საქართველოში მიქაელ მოდრეკილის მიერ X საუკუნეში შედგენილი კრებულის მეხური იადგარის ძლისპირნი და ღვთისმშობლისანი და საგალობელთა დიდი ნაწილი ნეემირებული იყო, რაც, რა თქმა უნდა, ბერძნულ კულტურასთან მჭიდრო კავშირით აიხსნება.

ევროპაში თანამედროვე სანოტო დამწერლობის განმსაზღვრელი ნოტაციის რეფორმა XI საუკუნეში ცნობილია იტალიელმა მუსიკოსმა და თეორეტიკოსმა გვიდო დ'არენცომ გაატარა. იგი ეფუძნებოდა სასმელერო პრაქტიკას და მომღერლებისათვის მელოდიას იოლად დასამახსოვრებლს ხდიდა. საგუნდო სიმღერების ტოსკანელმა მასწავლებელმა მუსიკალურ ბგერათა სახელწოდებების სისტემა (სოლმისიზაცია) შეიმუშავა, მანვე შემოიტანა 6 საფეხურიანი ბგერათა ხივი გაჩვეული თანაფარდობის ინტერვალებით. გვიდო დ'არენცომ წმ. იონესადმი (მომღერალთა მფარველი) მიძღვნილი ჰიმნი გამოიყენა, რომელშიც სტრიქონების შორის სიმალეებზე თანაფარდობა

ექვსმოგანების ინტერვალთა თანამიმდევრობას ემთხვეოდა, ნოტების სახელწოდებები კი სტრიქონების პირველი მარცვლებით შექმნა - უტ, რე, მი, ფა, სოლ, ლა, სი.

Ut queant laxis
Resonare fibris
Mira gestorum
Famuli tuorum
Solve polluti
Labbii reatum,
Sancte Johannes

ჰოი, წმიდაო იოანე,
რათა მსახურთა (შენთა)
შექლონ მშვიდი გულით
აღასრულონ დიდებული
საქმენი შენი,
წმიდა ჰყვ ბაგენი მათნი!

მეშვიდე ნოტს სახელწოდება „სი“ მაშინვე არ მიუღია. იგი აღნიშნავს არამდგრადს, მიზიდულს მისი შემდგომი „დო“-სკენ, როგორც საყრდენი ბგერისკენ. საეკლესიო პირებმა მეშვიდე ნოტს მგრძობიარე (sensibilis) უწოდეს, მას ეშმაკეულ ბგერად თვლიდნენ და ღვთის საგალობლებიდან დევნიდნენ. სახელი „სი“ (si) წმიდა იოანესადმი აღვლენილი ჰიმნის ბოლო სტრიქონის პირველი ბგერებისაგან შექმნეს XVI საუკუნეში.

მოუხერხებელი სახელწოდება „უტ“ (ut) XVII საუკუნის მეორე ნახევარში „დო“-თი (do) შეცვალეს.

ძველ საქართველოში, საბერძნეთსა და ბიზანტიის მსგავსად, რვა ხმის სისტემა იყო მიღებული. „რვაჯმა“, როგორც საერო მუსიკის ტერმინი, ქართულ პოეზიაში XII საუკუნეში გვხვდება შაფთელის „აბდულმესიაში“.

საკითხი ხმის ბგერათიკების შესახებ იოანე ბატონიშვილსაც აქვს განხილული „კალმასობაში“.

ხმათა სისტემა ორ მთავარ, ოთხხმიან გგუფად იყოფოდა (ჯმანი და გუერდნი). ბგერების საკუთარი სახელები XVII-XVIII საუკუნის ძეგლებშიც კი არ ჩანს.

მაშასადამე, სანოტო ნიშნები საქართველოში გაცილებით გვიან დამკვიდრდა, ვიდრე ევროპაში.

მასალა მოამზადა სოფიო სულაბერიძე

კონკურსის „დედაენა“ პირველი ტურის შედეგები

8 აპრილს აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ჩატარდა კონკურსის „დედაენა“ პირველი(წერიით) ტური, რომელშიც მონაწილეობდა ქალაქის მოგადსაგანმანათლებლო სასწავლო დაწესებულებების 83 მოსწავლე. კონკურსის შედეგები შეაჯამა კომისიამ. გამოვლინდა 7 საუკეთესო, რომლებიც 14 აპრილს-საქართველოს სახელმწიფო ენის დღეს-გამართულ შეპირ ტურში მიიღებენ მონაწილეობას.

გამარჯვებული კონკურსანტები:

- 1. ნონა გუმბერიძე—43 ქულა (იოსებ ოცხელის სახელობის გიმნაზიის X კლასის მოსწავლე).
2. მირანდუხტ სერგია—41 ქულა (აკაკი წერეთლის სახელობის კლასიკური გიმნაზიის IX კლასის მოსწავლე)
3. ანა დიაკონიძე—41 ქულა (მე-9 სკოლის VIII კლასის მოსწავლე)
4. ნინო თავიდაშვილი—39 ქულა (ჰუმანიტარული ლიცეუმის X კლასის მოსწავლე)
5. ვერიკო ცირეკიძე—39 ქულა (ჰუმანიტარული ლიცეუმის X კლასის მოსწავლე)
6. ნინო ცირეკიძე—39 ქულა (მე-16 საშუალო სკოლის X კლასის მოსწავლე)
7. შორენა ხვადაგიანი—39 ქულა (33-ე კოლის IX კლასის მოსწავლე)

სიტყვათა აკიდი

Word search grid containing various Georgian words like 'სი', 'რე', 'მი', 'ფა', 'სოლ', 'ლა', 'სი'.

შეიქმნა ისპ. როგორც მოსეკებულ მაგალითებშია ნაჩვენები.

წინა ნომერი გამოკვეთილი „სიტყვათა აკიდი“ პასუხები

ქვეწარმავალი, მოსავალი, კომბალი, იღბალი, (ნალი), თვალი, (აბდალი), ხორბალი, მამათილი, მარცვალი, (კვალი), ცინდალი, აჯაფხანდალი, თავგადასავალი, ნაღვერდალი, კანიბალი, დედალი, ძვალი, (წელი), მედალი, კვირაბალი, მამინაცვალი, მუგუზალი, ქორწილი, ფორთოხალი, დედინაცვალი.

რედაქტორთა საბჭო:

იოსებ იარღანაშვილი, ლია რუსაძე, რუსუდან სალინაძე, სოფიო სულაბერიძე, ტარიელ შუტაბრაძე (მთავარი რედაქტორი), მერიან მაცხარაძე, მთივანე მურაშვილი.

დირექტორი:

ლელა ბაბრიაძე, პარლან მთაწმიდი

რეგისტრაციის

ნომერი 19/06-311

გვერდი მისამართი:

შპს-სა 60600 ქ. №19 ტ. 5-02-99, 4-28-83 ელ. ფოსტა: Putkaradze @ sanetk. net. ge

ვაზუი

კომპიუტერზე აიწყო, დაკაბადონდა და დაიბეჭდა ს/ს „სტამბაში“ მისამართი: ქუთაისი, ი. ქაქუაიძის გამზ. №33